

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr. a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Popului Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc pe acțiun

Înalta vizită
la București.

I.

Importanța ei politică.

Din vocile de presă ce le-am reprodus la timpul seu asupra vizitei Monarchului nostru la Curtea regală a României, un lucru reese lămurit, și anume, că astăzi nime nu se mai îndoiește despre caracterul *politic* și importanța *politică* a acestei înalte visite.

Foile maghiare, câte au »degniat« se se ocupe de acest eveniment, au căutat la început să-l dea un alt caracter și o altă explicație. Familia regală a României, — ziceau ele în esență, — a vizitat de câteva-ori pe Monarchul nostru la Viena și Ischl; astăzi Monarchul nostru, ducându-se în România, la București și Sinaia, nu face decât să întorcă acele visite. O simplă chestiune de politică și de curtoisie.

Se înțelege, că această explicație dată înaltei visite din Septembrie viitor era tendențioasă. În nemărginita lor suficiență, în ura lor instinctivă și neîmpăcată contra Românilor, Maghiarii sînt în stare să tăgăduiască chiar evidența.

Lor li-se pare că sînt destul de tari ei singuri, ca să înfrunte cea mai grozavă furtună, fără de nici o alianță, fără de nici un sprigin; lor li-se pare că șovinismul ridicol ce-l stăpânește la fiecare pas și în fiecare act al vieții lor publice, e de ajuns pentru-ca să le asigure în ori-ce moment și în ori-ce situație; lor li-se pare că noi sîntem meniți și osândiți de Dumnezeu sfântul a fi pe veci un material de exploatare și de dejosire pentru rasa lor »aleasă« și »superioară«; lor li-se pare, în sfîrșit, că o alianță politică cu frații noștri români din regat înseamnă o atingere adusă amorului lor propriu și »drepturilor« ce parcă le-ar avea de a se purta față de noi, Români din Transilvania și Ungaria, ca față de un popor de iloți, cucerit cu sabia.

De aceea, căutând să ridice ori-ce caracter *politic* vizitei *eminamente politice* a Monarchului nostru în România, presa maghiară n'a lăsat să treacă ocasiunea de a da »bobărnaci« poporului român, — acestei rase »inferioare«, —

scoțînd, firește, în lumină calitățile incomparabil mai înalte ale rasei maghiare. Ba unele surate »patriotice«, pe un ton înduioșor de elegiac, deplîngeau halul în care a fost adusă politica externă a monarhiei, prin o conducere nepricepută, dacă aci au ajuns Maghiarii, încât să aibă recurs la spriginul »oláh-ilor din regat, înainte de a fi »arangiat« ei cum se cuvine pe cei din Transilvania și Ungaria.

Natural, că peste asemenea rătoale »patriotice« trebuie să trecem cu un zimbet de mlă și cu o ușoară ridicare din umeri. Poți lua la serios pe Regii și Împerații cu chivere de hârtie pe cap din anumite stabilimente de sănătate?... Tot așa de puțin, cum nu poți lua la serios pe șoviniiștii noștri ridicoli și incorigibili, când își dau aere de oameni gravi, și caută să pue la cale politica externă a monarhiei, ori chiar a Europei întregi.

«Ideea»... ah! «ideea!»...

Factorii decisivi de aceste afaceri au trecut și ei cu același zimbet ușor și cu aceeași ușoară ridicare din umeri asupra rocadelelor maghiare, — și evenimentele își urmează cursul lor regulat, ca-și-cum circumcisiți dela foile din Budapesta n'ar exista, ca-și-cum jalnicile lor eremiade n'ar răsuna în auzul tuturor. Ear' lumea cu adevărat politică, lumea serioasă, care vede lucrurile limpede și prin alți ochi decât ai șovinismului maghiar, lumea care judecă cu maturitate și obiectivitate tot ce se întîmplă, această lume e de acord a atribui un caracter eminamente *politic* vizitei Monarchului nostru în România, după-cum e de acord a recunoaște acestei visite o *mare însemnătate* în urmările sale.

Într'adevăr, asistăm de câțva timp la un fel de pregătiri, ca înaintea unor însemnate evenimente; ne găsim parcă în momentul când concertul, — înfiorătorul concert, — începe și muzicanții își acoardă instrumentele. În Peninsula-Balcanică, cu deosebire aceste pregătiri preliminare se ved mai bine. Și toată lumea cunoscătoare a stărilor politice de pe continentul nostru se află în sentimentul, că situațiunea în această parte a Europei n'a fost definitiv stabilită prin tratatul dela Berlin, încheiat în urma ultimului răboiu, și că în o zi sau alta tot din Peninsula-Balcanică furtuna cea grozavă va izbucni.

În fața acestui sentiment general, cum și în fața faptului că cei doi suverani, cari se întîlesc în România în cursul lunii viitoare, vor fi însoțiți de ministrii lor de externe, n'o să ne oprim noi la afirmațiunea copilărească a foilor »patriotice«, după care visita Monarchului nostru la Curtea regală a României n'ar fi decât un act de curtoisie. Ele singure chiar, — suratele »patriotice«, — nu mai susțin astăzi absurditatea ce o susțineau la început, ci fac mai multe concesii realității faptice și bunului simț, fără-ca, cu toate aceste, să curme și urma ori-cărei nemulțumiri în »patrioticele« lor preocupări asupra inconvenientelor ce poate să aibă o alianță a lor cu »oláh-ii din România până-cînd cei din Ungaria nu sînt bine »arangiați«, adică — maghiarisați.

Să căutăm mai bine și noi să ne dăm seama serios de starea lucrurilor, cu atât mai mult cu cât ea poate, și se cuvine chiar, să aibă mari și hotărîte urmări asupra noastră a Românilor din Transilvania și Ungaria.

Care sînt cauzele care contribuiesc la această apropiere între cele două state; care sînt interesele politice, interesele militare și interesele de rasă ale fiecăruia; și ce condițiuni ar trebui să întrunească alianța lor, pentru-că să fie într'adevăr populară, durabilă și puternică?... Eată chestiuni de care ne vom ocupa în câteva articole următoare.

Sibiuu, 26 August n.

Pronunciamentul părintelui Lucaci. Retras cu totul dela postul seu de »secretar al comitetului național«, cum cu emfază se iscălește sub injurioasele sale scrisori, părintele Lucaci, până la înființarea *Vechei Tribune*, vrea să-și facă din *amvonul* bisericii din Șeșești *tribună politică*, și de acolo să detune bombasticele sale frase, nu contra Ungurilor, ci contra noastră, cari am apărut contra intrigei unui fugar politic, cinstea noastră națională și organizația noastră de partid.

Precum am văzut din *Gazeta Transilvaniei*, p. Lucaci a convocat pe 27 August, tocmai pe ziua adunării generale a *Asociațiunii* o adunare la *Șeșești*, cu scopul, ca de acolo să edee un pronunciament. N'avem nimic în contra pronunciamentelor ori-și-cui, dar' trebuie să protestăm în contra *apudării* *acesteia none*, de care vrea să se folosească p. Lucaci.

Un arangiator se apropie cu Pui e și-l prezentează?

D-șoara Cusur: Ne cunoaștem deja. Purice (ofertal D-șoarei Cusur brațul): »Poștiți la promenadă?»

D-șoara Cusur își clătina cu grandetă capul a nici da nici ba, și apoi luându-l pe Purice de braț pleacă prin sală.

Purice: »Este numéros publicul, nici nu aș fi crezut să fie așa de cercetat balul! Ea (plictisită): Da, — e — public — mult, însă cam amestecat. (Se strîmbă din nas și din buze).

El (uimit): amestecat —?! Cum o înțelegeți, domnișoară?

Ea (suprinsă că nu a fost pricepută): Ei, cum să o înțeleg? E public amestecat, nu e public mai ales cum s'ar cuveni să fie la un adevărat bal de *elită*, precum se numește balul reuniunii.

El (serios): Dar' — scusați, domnișoară, ce pricepeți d-voastră sub *elită* românească și sub bal românească de *elită*?

Ea (cu o privire plină de compătimire): Clasele inteligente formează *elita*, ear' bal de *elită* este acela, unde nu sînt invitați și înduștrii și meseriași și țărani și mai știe D-zeu căți, toți alți neinteligenti.

El (cu naivitate prefăcută): Și văzut-ați d-voastră deja vre-un atare bal românesc?

Ea (privindu-l cu uimire și zîmbind ironic): Apoi bine, domnule, D-ta de unde ești? Doară balurile reuniunii femeilor române dela noi din Broscopole au fost până mai ieri-alaltăieri denumite ca baluri de *elită*.

El (cu expresiunea omului ce-și observă prostia): Așa?!

Se știe anume, că la 27 August e srbătoarea așa numită »*Sta Maria*«. În această zi mai anii trecuți p. Lucaci a instituit un fel de pelerinagiu la »mănăstirea din Șeșești«. Lume multă, mai ales popor țeran aleargă din acest privilegiu la »mănăstire«, ca la un loc miraculos, ca la Maria-Radna, sau alte locuri sfinte. Ocasiunea aceasta vrea acum părintele Lucaci să o folosească pentru pronunțamente politice. Oamenii, cari se duc cu gândul bun de a se ruga, de a asculta o predică, a se mărturisi și a medita asupra celor sufletești și eterne, vor fi puși în fața unui intolerant om de partid, care alătura de învățăturile Mântuitorului, le va vorbi în tonul ultimelor sale izbucniri despre marii bărbați cari au »înălțat cauza națională«. Brote, Slavici, Bianu, etc... și — în contrast — despre »canalia« și »mișei« cari nu vor să se închine acestor »măririi« închipuite. Dela acela, care amintește despre »adorabila prevedință« în legătură cu frângerea secretului epistolar; care o scrisoare plină de necuviințe, injurături și ură, e în stare să o sfîrșească cu cuvintele: »Dumnezeu cu noi și sfînta noastră cauză«, se poate aștepta și amestecul acesta bizar al religiozității creștine și a urei nemărginite de partisan politic.

Dar' noi trebuie să protestăm înainte contra acestei eventuale profanări a sentimentelor religioase ale poporului, și credem, că preoții, cari vor fi de față, și cari vor fi mai mult *preoți* decât *partisani politici*, vor împiedeca acest abus, denegându-și conlucrarea la el.

Partidul antisemit austriac. În toamna viitoare se vor face alegerile în cele mai multe diete provinciale din Cisleithania, printre care și în dieta Austriei-de-jos. În vederea alegerilor, antisemiții acestei țări au ținut Dumineca trecută, în Viena, o conferență generală a delegaților, sau a bărbaților de încredere din toate locurile unde se găsește aderenți ai partidului.

Scopul adunării a fost în prima linie a stabili programul comun de acțiune al celor două fracțiuni ale partidului antisemit: creștinii sociali și germanii-naționali, sau cum își mai zic aceștia încă: partidul popular german (*deutsche Volkspartei*).

Conferența s'a ținut într-o sală din cele mai mari ale primăriei, asistând la ea 274 de delegați din Viena și 242 din provincie. Ziarele antisemite raportează pe larg despre decursul și rezultatele conferenței, exprimându-și bucuria mare de a pute constata două fapte. Ântăia și ântăiau: deplina unitate de vederi între populațiunea Vienei și cea din provincie,

precum și entuziasmul acesteia din urmă, cu care înbrățeșează principiile antisemite. Al doilea fapt înbucurător aduce, că compromisul electoral între cele două fracțiuni antisemite a fost primit unanim; nu s'a arătat nici o singură voce desbinătoare, precum exista oarecare temere în urma intrigilor urmite de liberali, socialiști și grupulețul pangermanului Schönerer întru desbinarea partidului antisemit.

Dr. Lueger, desprețuind din inimă orice șiretlicuri și diplomațeni, a știut, ca totdeauna, prin purtarea sa neînfrântă și vorba sa deschisă, sinceră, fără umbră de întortocheieri, să învingă toate nedumeririle sau bănuiele, astfel, că toți ascultă de cuvîntul lui, convingî, că nu va slăbi, că nu se va lăsa a fi ademinit *prin nmie* și *prin nimeni*. Orice l'sar întîmpla, zise, chiar știind dinainte, că-i stă înainte sigura moarte, prin glonț, ștreang, otravă, răstignire etc., nu va ceda, până îl vor ține puterile fizice și intelectuale, va lupta până la expirare, pentru ajungerea scopului propus: frângerea desevirșită a puterii jidane, prin urmare desrobirea creștinilor, cel puțin în țeara lui, de sub cutropicea jidovească.

Și milioanele de suflete ascultă necondiționat de vorba lui!

În giurul steagului.

(sim.) Maghiarii și cu frații lor de cruce, cu Jidanii sau noii Maghiari perciuiați, continuă cu srbările lor millenare, atât în provincie, prin diferite orașe, cât și în noul Ierusalim, în Budapesta. Foile maghiare înregistrează aproape zilnic știri privitoare la srbări millenare, cari în unele locuri sînt împreunate cu inaugurarea de instituțiuni culturale sau economice, create mai mult din banii noștri, dar' cu menirea de a servi de pepinerii pentru maghiarisare.

Așa merg la noi trebile și tot așa vor merge, cât timp nația singură alcătuitoare de stat va avea și pânea și cuțitul pe mîna sa.

Nu-i vorba, anul millenar și srbările proiectate și trimbițate în lumea largă, n'au succes așa, precum au fost ele plămuite în fantasia capetelor șovinite. Multe speranțe aurii nu s'au împlinit, multe planuri s'au zădărnicit și s'au sdorbit de trista realitate și poate în urmă, colea la toamnă, când se va sfîrși anul millenar, după toate probabilitățile, mari și amare decepțiuni așteaptă pe poporul »singur millenar« în Europa, pe poporul maghiar. Europa, btrăna Europă, cu toate

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Din pățaniile lui Purice.

„Un tată“ a criticat tinerimea, „un fiu“ i-a răspuns, „o mamă“ și-a dat verdictul și în fine din nou s'a pronunțat unul în numele tinerimii. Vorba se învîrte pe lângă fetele noastre, pe lângă purtarea, creșterea, cultura și greseliile lor. Și eu mi-am făcut reflexiuni asupra acestei teme, care este de o deosebită importanță pentru poporul nostru, pentru progresul, pentru viitorul seu. Voi am să scriu o serie de articoli serioși, să taiu în carne viie să deavălesc răul, care mulți îl simțesc, puțin îl recunosc, mulți îl condamnează, puțin îl năusește de a-l delătura. Voi am să scriu o lungă disertație critică, dar' m'am socotit! Mi-a venit aminte. Cine va ceti-o? Fetele române »culte« și »inteligente« nu au timp de a se ocupa cu »mofturi« de »sub linie« mai cu seamă vara, nu. Trebuie să le prezentezi ceea-ce voești să le spui într-o formă cu care sînt obișnuite, să-ți îmbraci critica într-o haină cu mâneci »à la jambon«.

Am ales deci forma unei »causerie« cum ar numi-o cutare damă »cultă« și »inteligentă«. Causerie ti zice și Neamțul, pentru-că »Tratscherei« nu-i sună bine. De aceea nici eu nu o numesc »clevețire« ci causerie. Sper, că mă vor ceti în forma aceasta mai multe dame »culte« și »inteligente«.

Apelez îndeosebi la anumite domnișoare, se sacrifică din — cum să o și numesc? —

din »comoditatea și causeriile de gablon«, un sfert de oară pe zi spre a ceti pățaniile mele și spre a mă scărmana. Ascultați-l un pătrar de oră, numai un pătrar de oră pe bitol *Purice*, căci veți înveța dela dînsul. Priviți în oglinda convexă ce vi-o prezentez. Și d-ta (sau d-voastră) domnișoară, care te înfurii și te indignezi mai mult asupra mea, permite-mi să-ți mărturisesc, că chiar pe d-ta m'am năisut să te copieez. Ti-e necaz? Îmi pare bine! Poate te vei îndrepta, căci ești încă tînră. — Ce? Și d-ta, domnișoară, mă condamni, și și d-ta? Din toate părțile mă condamnați? Nu am drept? Întru cât? Pronunțați-vă! Să vă auzim! Căci conced și consimt ori, ca să spun adevărul, aș dori să pot concede, să pot consimți cu d-na care în *Dreptatea* a susținut, că voi, iubitele noastre soții viitoare, sînteți superioare tinerimii! —

Al vostru pățit și dăbălăzat

Purice.

Purice la bal.

— Scene fonografate. —

Dedic cu tot respectul posibil pățaniile mele mamei Române »culte« de dincolo de Carpați și fetelor »inteligente«. Ca să nu se supere pe mine le promit ca cu toate pățaniile mele, totuși eventual voi — »ferici« și eu o Româncă: Voi păți-o credeți?

Mă tem și eu, dar' ce să fac?

Să nu rămân oare burlac?

Scena într'un sat din — ? — D-șoara Cusur șede între mamă-sa și bu-nică-sa.

Ea (deodată schimbată): Dapoi! Ei, să fi văzut d-ta balul de acum sînt doi ani d'n Broscopole... (se intrerupe)... vezi dincolo trece Ana, prietena mea, vîzîndu-o îmi vine aminte balul acela. Doamne! cât am jucat, am stricat o păreche de ghete de atlas. Apoi Ana, Ana s'a năcăjit albastră... (Purice gîndește: »Hat sich blau geärgert«).

El: Pentru-ce s'a năcăjit d-șoara Ana?

Ea: Eu jucam cu cei mai »feși« oficeri de husari, și cu ampioiști dela comitat, pe când ea a trebuit să se mulțumească cu profesori și cu popi — ha ha! (În momentul acesta se întîlesc față în față cu Ana) — servus Ana, de mult nu te-am văzut! Ce mai faci, dragă? (O îmbrățișează și o sărută pe Ana). Vai de mult nu ne-am mai văzut, de când am scăpat din internat, numai atunci — la Broscopole — Ana, și nu mi-ai scris... ce amic ești!?

Ana: Tu, dragă, ce amic ești, că nu ai început a corespunda cu mine?

D-șoara Cusur: Pardon, aici îți recomand pe dl Doctorand Purice.

(Purice și Ana își fac complimentul convențional).

D-șoara Cusur (continuînd): Drept ai dragă, eu ar fi trebuit să-ți scriu pentru prima-dată... însă pentru acele două luni și cinci zile, cu cât ești mai btrăna decât mine nu trebuie...

Ana (intrerupînd-o): Nu pentru aceea, însă știi scumpă, de când ne-am jurat în internat amicitie eternă... (În momentul acesta vine un domn și luînd-o de braț pe Ana, pleacă cu ea).

D-șoara Cusur și Ana (cu căldură, deodată): Adio dragă, servus scumpă, petrecere bună, la revedere.

Purice: Despre domnișoara aceasta îmi povestești!?

D-șoara Cusur: Da, da, să-ți spun. Sîntem cele mai bune amice, și ea totuși așa e de invidioasă pe mine. Nu-mi poate în veci ierta, că eu atunci aveam jucători fercheși, oficeri de husari și ea numai niște profesori și teologi.

El (rece, serios): Apoi mai de valoare e în ochii unei Românce un Ungur ori alt străin, ori un ampioist venetic îmbrăcat în livree albastră împodobită cu aur fals, decât un profesor ori teolog român?

Ea: Eu, nu te pot pricepe, dle Purice, cât de curios judeci! Să vorbim serios. Eu îmi iubesc neamul din toată inima, ori-și-ce jertfă aș fi în stare să aduc pentru cauza sa, însă aceea doar' nu vei pretinde-o dela mine, să mă fac profesoriță ori chiar preoteasă?!

El: La oficeri le trebuie caufie.

Ea: Ei și? Eu am... (se intrerupe cu intențiune, prefăcîndu-se confusă)...

El (o privește întrebător).

Ea: „În fine de ce să nu o spun, doar' a discuta nu e păcat. Eu am 15 mii 242 fl. zestre.

El: Nu e destul pentru caufie.

Ea (cu emfază): Dacă mă iubește într'adevăr, restul e dator să-l pună dînsul!

El: Dacă îl are...

Ea: (Îl privește indignată).

El: Bine, domnișoară, ați preferi un oficer străin unui preot românesc inteligent,

sforțările oficioase și neoficioase maghiare, cu toate promisiunile și ademenirile îndulcitoare, cu toate părălile aruncate în străinătate, n'a înțeles marea însemnată a milenului maghiar și nu s'a grăbit a-și trimite mandatarii ei, cari s'au prostestau în fața glorioasei națiuni și s'au cântat osanale; cel puțin Europeanii nu s'au purtat așa, precum s'ar fi dorit șovinismul nostru milenar...

Dar' cu toate acestea, cu toate derutele și decepțiile, ce l-au ajuns dela inaugurarea sârbărilor millenare încoace, un lucru rămâne constat, că Maghiarii, și cei ai lui Árpád și cei din Israel, au primit nouă stimule și nouă încurajări de a merge înainte cu toate puterile pe calea, care, după ideea lor, conduce la „Ungaria unitară” sau la o Maghiarie. De aceasta trebuie să ținem cont, ca să nu ne amăgim noi pe noi, cum se amăgesc pe sine Maghiarii în planurile lor pentru viitor.

Meritul, că Maghiarii au primit nouă încurajări, este în prima linie și de deosebire al ziaristicii lor. De când s'a ivit ideea sârbărilor millenului și de când s'au început lucrările pregătitoare și până azi, ziaristica n'a încetat un moment a lăuda și a scoate în relief marile progrese, firește închipuite, ale poporului maghiar și marea misiune, și mai închipuită și fără basă, ce o are acest popor în concertul popoarelor europene. Și în năsuința ei, această ziaristică nu s'a sfârșit de a se folosi și de neadever și de falsitate. Ne-succesele și vocile contrare au fost sistematic retăcute, acoperite și veștejite, ear' micile succese și neînsemnatele avantaje, ce le-au obținut aici-colea, au fost prezentate publicului în proporții mari, în colorii trandafir și luate drept dovezi și chează pentru un viitor strălucit și o mare misiune a poporului maghiar.

Și vocea ziaristicii maghiare a pătuns adânc în public, convingerile prezentate de ea, au devenit și devin convingerile tuturor Maghiarilor, ceea-ce prea ușor se poate la poporul maghiar, care, aproape în totalitatea lui nu cetește alte foi, decât cele scrise în limba lui și prin urmare nu are cunoștință despre păreri contrare, care s'ar pune pe gânduri... El crede orbiș în ceea-ce scriu foile maghiare și nu știe să se deosebească, că el în mare parte e sedus și că chiar afacerile sale nu stau așa, cum le prezintă ziaristica.

Că această direcție va avea un sfârșit rău pentru Maghiari, pe noi nu ne împoartă, ceea-ce însă ne împoartă este faptul sau succesul momentan, relevat mai sus, entuziasmul național și încurajarea pentru direcțiunea șovinistă, inaugurată de câteva decenii.

Mărcând această stare de lucruri la poporul millenar, ni-se pune oare-cum involuntar întrebarea, cum stăm noi? Este și la noi entuziasmul național necesar, firmitatea de caracter și tăria de acțiune, care se o putem opune ca un scut de fer atacurilor șoviniste? Este, da... o descurajare, o destrăbălare în rindurile noastre. Un tablou fioros și unic ni-se prezintă, cum poate de loc sau rar se da în viața popoarelor. Unii din stegarii de mai înainte, unii din pionierii, pe cari dedați eram a-i crede neîfrângibili și pururea a susține sus steagul cinstii și luptei naționale, unii din acestia în momentele cele mai grave, deviază dela calea corectă și adevărată, părăsesc steagul și încep a lovi în foștii

frumos și harnic? Cugetați-vă și vă dați seama, cât capital național s'ar pierde, dacă majoritatea fetelor noastre mai ar stare, s'ar mărita după străini. Eu cred, că nu ocupația cuiva, ci persoana e datătoare de ton.

Ea: Eu nu zic că vocea se mărită absolut după un străin, însă (aruncându-și capul în ceață, cu imbuire), doar' nu vei presupune serios despre mine, că aș fi în stare să mă mărit după un — popă! Ha, ha, ha, de sigur glumești, de Parice; Doamne ferește! — așa ceva? — mai bine nu m'as mărita în veci.

El (plouat): Eu, nu glumesc, — par — pardon domnișoară, însă...

Ea (cu arogață): Nu glumești? Atunci mă mir cum de nu pretinzi să mă mărit după vre-un industriaș, căci de, sunt și industriași culți și în stare bună, ha, ha, ha.

El (perplex): Dar', domnișoară, sper, că — vă rog, să nu vă supărați, însă eu cred, că bunica d-voastră, doamna care vă gardează astăzi, preoteasa din Cusurești e o doamnă foarte... și moșul d-voastre, preotul din Cusurești e un bărbat foarte venerabil și este doar' fiu de țeran, ear' bunica d-voastre fata unui meseriaș avut dela sate...

Ea (indignată): Domnule, te rog...!

El: Pardon, nu am avut intențiunea să vă...

Ea (brusc): Condu-mă la loc!...

El (indignat): Vă rog să nu vă supărați, domnișoară, însă eu tot parfumiți și cu toată pudra, mirosul opinii nu se poate nimici. (Cu malicie): Opinea pute până într'a șaptea generație, în fiecare familie românească dela noi, și ori-cât e de

lor tovarăși, în aceia, cari grupați au rămas în giurul steagului de mai înainte.

Și în cadrul acestui tablou apar tot mai intensiv figurile și scenele triste ale secesiunii.

Conventicule, ale căror sfaturi s'au țin secrete, emisarii cari cutieră țeara și vorbesc și convin în taină cu diferiți oameni politici, apoi atacuri și destăinuiți herostratice prin „Revista Orăștiei” și prin foi din România, între cari excelează „Gazeta” din București, alimentată în această privință de mâni sacrale ardelen — și toate aceste puse la cale și dirijate de o mână ascunsă, a cărei degete însă es din când în când la iveală! Eată tabloul situației și eată totodată destrăbălarea pusă la cale de oameni din sinul nostru, de oameni cari sunt mai periculoși pentru cauza națională, decât dușmanii nostri declarați.

Ei bine, până-când se meargă asta tot așa, până-când se stăm cu mâinile în sin și se privim la opera de distrugere ce o fac unii nepedeșiți? Dacă nepăsarea a cuprins pe unii, trebuie să o părăsim și să ne strângem din nou rindurile în giurul steagului, care și azi falăie falnic. *Un popor apăsător nu e permis să se divdese după glasul unor farisei conduși de vanitate și de câștiguri materiale și aceasta cu atât mai mult căci contrarii gata stau, uniți și entuziasmați pentru luptă, de a ne ataca și sugruma.* Momentele sunt grele, dar' chiar în aceste momente trebuie să fim mari la suflet și neinteresați.

Pentru „Revista Orăștiei”

Nici o foaie nu s'a apucat cu atâta lăcomie de „afacerea Lucaciu”, ca „R. Orăștiei”, care a crezut, că acesta e un privilegiu bun pentru ea de a da de nou în „Tribuna”. De fapt „R. O.” n'a dovedit prin înțelegerea ei altceva, decât ceea-ce noi de mult am știut și accentuat, că: e brotistă și în zelul ei brotist chiar cutezantă, până într'a spune și a susține neadeveruri.

Am dovedit și o să mai dovedim aceasta.

4 ori 16 Maiu?

„R. O.” susținea sus și tare, că Lucaciu ar fi ținut conferința din Montpellier la 16 Maiu, și se provoacă la raportul ei primit dela Ligă. „I-am dovedit deja cu calendarul a mână, că nu poate avea drept. Acum îi vom dovedi, că ea a falsificat raportul Ligei, cu ce scop nu știm. Eată ce ni-se scrie dela fusși biroul Ligei:

Onorată Redacțiune!

„Revista Orăștiei” scrie în numărul primit astăzi următoarele:

„Pentru cetitorii nostri. „Tribuna” de Joi spune, că d. Lucaciu a ținut conferința la Montpellier în 4 și nu în 16 Maiu. În numărul 22 al „Revistei” este un raport despre acea conferință. Acolo stă că în 4/16 Maiu. „Tribuna” cu gură foarte nespălată spune, că asta e o „minciună” a „Revistei”. Noi am primit raportul gata din București și pe el ne-am întemeiat în socoteală, etc.”

În dragul adevărului, venim a constata următoarele: „Revista” e în răstăcire. Con-

lung șleptul Româncei, un vîrful de gurgui totuși nu-l poate ascunde.

(Au ajuns la locul unde șede mama și bunica d-șoarei Cusur).

D-șoara Cusur: Maman, mon flacon!

Mamă-sa: Ce e, scumpa mea?

D-șoara Cusur (așezându-se fără de a-i arunca lui Parice măcar o privire): Mă înăbușește un miros greu de — opincă!

(Parice se depărtează, cântând printre dinți: „o te bătj; bocșor”. Se înțelege, că mai înainte, — ca om „complesant” și „de creștere”, — face un compliment familiei Cusur).

D-șoara Cusur, povestește mamei și bunicii sale conversația ce o avuse cu Parice.

D-na Cusur: Ce om necult!

D-șoara Cusur: Ce impertinent!

Bunica d-șoarei Cusur: Așa sunt tinerii de astăzi!

D-na Cusur: Tot nu ar fi trebuit să-i spun tocmăi așa verde părerea ce o avem despre popi și alții, știți, că tinerii români sunt, vezi Doamne, democrați, apoi el nu știe, că toate Românele culte și inteligente au aceleași vederi ca și noi. Cine știe ce parere o să-și facă despre noi.

D-șoara Cusur: Ce-mi pasă mie?

D-na Cusur: De altfel drept ai. Ce-mi pasă? Mai mare necaz se nu am decât acesta. Și așa, de mult nu mai reflectez la ginerii români.

D-șoara Cusur: *Quels paysans stupides ces étudiants roumains.*

(Măne altă pațanie.)

ferența din întrebare s'a ținut în 4 și nu în 16 Maiu. Dacă în raportul publicat în numărul 22 al „Revistei” stă cu adevărat că în 4/16 Maiu, atunci redacția „Revistei” a comis o mare greșală, îndreptând și falsificând datul cu dela sine putere, pentru că în raportul primit gata din București, nu se găsește datul acesta. Rapoartele trimise gazetelor din partea Ligei culturale, se încep astfel:

Raportul II. Luni la 4 Maiu Dr. V. Lucaciu a ținut o conferință la orele 8 1/2 seara, asupra chestiunii Orientului român în vasta sală de concert a teatrului etc. etc.

Raportul IV. Marți în 5 Maiu, la orele 11 a.m., însoțit de dl Roque-Ferrier și o delegație a studenților Universității și de toți studenții români, a dus o frumoasă coroană de lauri etc.

În raportul primit din București nu stă dar' că conferința s'a ținut în 4/16 Maiu, ci stă apriat, că: „Luni în 4 Maiu”; ear' cu ajutorul unui calendar poate ori-cine constata, că numai 4 Maiu nu a căzut pe zi de Luni, până-ce 4/16 Maiu a căzut pe zi de Sâmbătă. Rapoartele amintite vi-se trimit în copie.

Rugăm pe domni del „Revista Orăștiei” să iee act despre aceste lămuriri autentice.

Primiți onor. Redacțiune asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Biroul Ligei culturale.

„Cenușă pe cap!”

În ultimul seu număr, pentru-ca se dovedescă vizi Doamne, că noi ar fi trebuit să ne punem cenușă pe cap, îndată-ce părintele Lucaciu a început a ne înjura prin telegrame și scrisori, și să ne retragem acusa, se provoacă la „Timpul”, ca cel mai serios organ din țeară. Ei bine, noi vom reproduce aici întreg articolul, din care „R. O.” scoate tendințioși numai un pasagiu. Eată articolul apărut în numărul dela 20 August n. sub titlul „Lucruri triste”:

„Sarcina de cronicar are îndatoriri penibile, pe care nu le poate îndeplini cineva decât cu inima sângărândă. Dintre acestea este și datoria de a întreține pe cetitori despre cele-ce se petrec azi peste munți între Români și amicii dui Dimitrie Sturdza.

Resumăm faptele, ca o dureroasă datorie, dar' dorim din suflet ca ele să fi fost fals expuse — căci ucigător lovește în idealul a tot Românul încheierea ce s'ar trage, dacă cele relatate mai la vale s'ar dovedi adevărate.

În numărul 160 al „Tribunei” se publicase o corespondență din Șiești, în care se zicea că părintele Dr. Vasile Lucaciu, secretarul general al comitetului partidului național, a celebrat milleniul maghiar în școala din parochia sa, școală al cărei director este, și că copiii români din această școală cântau ungurește atât de frumos, cu ocazia acestei festivități, încât te-ai fi crezut la Kecskemét.

La această gravă acuzare, care arunca noroiu peste întreg trecutul părintelui Dr. Vasile Lucaciu, secretarul general al comitetului național, răspunde, peste zece zile, prin „Revista Orăștiei” — răspuns peremptoriu, ale cărui dovezi nerăsturnabile ar fi trebuit să reducă la tăcere pe redactorii „Tribunei”.

„Minciuna și perfidia conținute în acea corespondență, — zice părintele Lucaciu, — sunt atât de revoltătoare, încât e mai pe jos de demnitatea conștiinței mele să și reflectez la ele.”

Și mai departe:

„Oamenii necinstiți numai cu arme necinstite se pot susține; de mult am spus eu, și acum e clar înaintea națiunii întregi: că minciuna, calomnia, perfidia, seducerea pătătoasă a opiniei publice române, sunt armele „Tribunei” dela provocarea „crizei” și până în zilele noastre.”

Și în fine:

„Sturdza, Urechia, Periețeanu-Buzău, Șihleanu, Bianu, Broțe, Albini, Slavici, Rosetti, și voi toți ceialalți căți ați înălțat cauza națională la glorie ne mai pomenită înaintea lumii întregi, vedeți cine și cum ne insultă!”

La această izbucnire de revoltă, „Tribuna”, în loc să-și pună cenușă pe cap și să strige, bătându-se cu pumnul în piept, *pater peccavi*, reproduce declarațiunea părintelui Dr. Lucaciu, dată după desveluirile dui Aurel C. Popovici, declarațiunea în care înimșol preot zicea:

„Ideea politică a dui Eugen Broțe — idee împrumutată dela cei pe cari părintele Lucaciu îi învoacă mai sus — ideea politică a dui Eugen Broțe — mi-a săgetat inima ca un fulger din senin. Dăptat din prima consternațiune, mai tare mă simțesc în convingerile mele și condamn acea direcțiune imposibilă și absurdă.”

Ear' asupra corespondenței în sine, „Tribuna” dă următoarele amănunte:

Văzând desmițirea demnului preot, redacțiunea a trimis corespondentului respectiv,

cu expres și răspuns plătit, următoarea telegramă:

„Răspunde-ne imediat în care zi s'a ținut sârbarea millenară școlară, la care a presidat Lucaciu. El neagă totul. Scrie-ne din nou grabnic.”

La care telegramă a primit următorul răspuns — dar' nu dela corespondentul seu din Șiești, ci dela... părintele Dr. Vasile Lucaciu:

„Adorabila prevedință a dat în mâna mea firele procedurii voastre nerușinate. Am descoperit izvorul calumniilor. Înzădar cereți cu răspuns plătit confirmarea minciunilor, etc.”

Întregită de această substituție — mai ales, că corespondentul este însuși capelanul părintelui Lucaciu, redacțiunea, neas-timpărată și mai ales nepatriotică, s'a pus la cercetare și a descoperit, că expresul cu care funcționarul telegrafic dela ultima stație trimisese corespondentului Tribunei depeșă din chestiune, era chiar servitorul dui Dr. Lucaciu, desinterasat și aprigul luptător în chestia națională și că acesta, pentru motive, pe care „Tribuna”, veninoasă și bănuitoare, le interpretează în rău, a dat telegrama lui stăpânului seu în loc s'o ducă la adresă.

Așa se și explică cuvintele profetice ale martirului:

„Înzădar cereți cu răspuns plătit confirmarea minciunilor.”

Mare om e dl Sturdza!

Întrebăm acum pe cei dela „Revista”, n'au priceput acest articol, când l'au citit ori earăși au fost de rea credință?

Sau nu-s' dumeriți. Le mai dăm probe. În același număr „Timpul” scria, într'alt loc, următoarele:

Ceva semnificativ:

Toată presa română din Transilvania se ocupă de alegerea de deputat a vicarului I. Goldis și condamnă apostasia preotului român, care, în contra rezoluțiunii conferinței naționale dela 1889, a primit să fie ales deputat cu program guvernamental.

Singura „Revista Orăștiei”, în care părintele Dr. Lucaciu își depune patriotică-i prosă, nu spune nici un cuvânt.

„Qui tacet, consentire videtur” și aceasta — spun gurile rele — se va dovedi cât de curând.”

Sau alta. În nrul dela 22 August „Timpul” scria:

„Părintele Celibidachi Mangra, care călătorește ca un iconar prin Transilvania, a fost alături, Mercuri, la Șiești, unde a făcut o îngră vizită patriotului cu patentă Vasile Lucaciu.

Celibidachi, despre care se zice, că nu călătorește pe spese proprii, s'a înțeles cu părintele Lucaciu, asupra noului ziar proto-sturdzist „Tribuna Veche”, care va apăre la toamnă.”

Să vedem, dacă în viitor se mai provoacă „Revista” la „Timpul”.

CORRESPONDENȚA

„TRIBUNEI”

Întîmpinare.

Gurariului, 19 Aug. n.

Un participant al adunării despărțim entului Șieștei al „Asociațiunii transilvane”, ținută în ziua de sf. Ilie în comuna Gurariului, face din acel incident, în nr. 168 al „Tribunei” raport.

Datorința participantului nostru era, ca înainte de a fi eșit cu ceva în public, să-și fi câștigat barem informațiuni corecte, dacă nu s'ar bătut capul să fie și cumpănit la vorbă, nu atât pentru cinstea sa pseudonimă, ci din respect către ziarul care publică, și mai mult din curtuasie către cetitori și către cei despre cari este vorba. Căci nu e cuvințios a face imputări nebasate arangiatorilor și de a se folosi de epitețe ca „lipituri” la adresa unei persoane onorabile, la care noi am recurs și l'am rugat să pre-gătească prânzul comun. E mai departe, dacă nu mai mult, cel puțin o indiscrețiune și lipsă de tact, a aduce în combinațiune pe o altă persoană, dintre cele dîntău de aici, ba încă ai desvăl și etaluri familiare — fără știrea ei. Pentru-că ospătarul de aici Ioan Voic, nu numai că nu s'a îmbiat, dar' întrebat fiind mi-a declarat hotărît, că din considerațiuni familiare nu poate să se angajeze a pre-găti prânzul comun. Numai după aceasta, la multa stăruință a noastră s'a înduplecat Simon a arangia banchetul, care a mai arangiat banchete și cu alte ocazii și încă spre mulțumirea participantilor. Dacă de astă-dată se vor fi întemplat și regretabile incidente și nemulțumiri, precum aminteste participantul, oaspeții obiectivi de sigur vor scuza, mai cu seamă după-ce fiecare s'a putut convinge, că arangiamantul pentru prânzul comun s'a făcut în „grădina Arseniu” și în ultimul moment din cauza timpului nefavorabil s'a făcut arangiamantul în casele nuntului ospătar, ceea-ce a adus cu sine ca oaspeții, din cauza numărului celui mare la care, mărturisesc, nu ne-am așteptat, să fie așezați în mai multe

încăperi — prin ce natural s'a îngreunat și serviciul.

Acesta e adevărul. Sfaturi binevoitoare primim cu plăcere din partea ori-cui. Lecții de bun simț național însă se ne permită participantul nostru, a nu primi dela ori-ce pseudonim.

Ioan Manta,
preot gr.-or.

REVISTA PRESEI.

Presa română.

Gazeta Transilvaniei (nr. 178) în articolul „Un punct însemnat” din incidentul adunării generale a Astei zice, că în ordinea de zi a adunării este un punct însemnat, anume, punctul ce se referă la modificarea statutelor, dezbătut și la adunarea generală a Astei din anul trecut.

Arată însemnătatea acestui punct, „asupra căruia însă declara nu ne putem, numai după-ce vom afla date sigure, după raportul special ce-l va face comitetul privitor la acest punct.”

Dreptatea (nr. 178) scrie un prim-articol „23 de procese de presă” în care zice, că acum de curând, s'au pornit de-astă-dată nu în contra foilor române, ci în contra foilor maghiare și germane, va se zică patrio-tice, 23 procese de presă.

Arată apoi cum foile maghiare preamă-resc pe procurori când ne întentează nouă, foilor române, procese, și cum se plâng acum când ele sînt improcesuate.

R-produce apoi un lung articol din „Alkotmány”, care se plînge, că în Ungaria libertate de presă nu există.

CRONICĂ

Sibiu, 26 Aug. n. 1896.

Din cauza sfîntei sârbători de mîne, numărul proxim al foilor noastre va apăre numai Vineri seara.

Avis. La școala comercială superioară gr.-or. română din Brașov, anul școlar 1896/7 se începe în 1 Septembrie st. v. În 2, 3 și 4 Septembrie se vor înscrie școlarii. Aceia, cari de prima-dată voesc să fie primiți ca școlari ordinari în prima clasă a acestei școale, trebuie să dovedească cu testimoniu școlar, că au terminat cu succes cel puțin 4 clase reale, gimnasiale sau civile și se producă atestat de botez și revaccinare. În o clasă mai înaltă se primesc numai cei promovați din clasa precedentă.

Taxa școlară anuală trebuie plătită cu ocazia înscrierii și constă din: a) didactul, care pentru școlari de religia gr.-or. și gr.-cat. este de 11 fl. v. a., pentru cei de altă confesiune didactul de 11 fl. se scoatește împătrat; b) taxa pentru bibliotecă 50 cr.; c) pentru testimoniu și programa dela finea anului plătesc școlarii necușuți de didactul 1 fl. 50 cr., cei scușuți plătesc numai 1 fl.; d) pentru societatea de lectură a studenților plătesc școlarii din clasa II. și III. 1 fl., cei din cl. I. numai 50 cr.

Afară de acestea cei-ce se înscriu de prima-oră la această școală plătesc 2 fl. v. a. taxă de primire.

Brașov, 6 August 1896.

Pentru direcțiunea școliei comerciale:
Ioan Socaciu.

Papa și Menelik. După-cum scriu unele ziare italiene, în 24 a. l. c. a sosit la Papa un trimis de al lui Menelik, care a declarat, că Menelik va libera mai mulți prinsonieri italieni pentru stîma cea mare ce o are pentru Papa.

Ministru în contra Jidanilor. Ministrul bavarez de războiu, acum de curând a dat o ordinațiune, prin care provoacă ostașii cari s'au făcut deja serviciul de arme, după-ce se vor duce acasă, să nu cumpere nimic dela Jidani, ci numai dela neguțitori creștini. Fi-rește, că ordinațiunea aceasta a ministrului bavarez a sosit pe Jidani din sărite și a alarmat toată presa liberală. Ce bine ar fi, dacă am urma și noi ordinațiunea aceea.

Din Bicaz ni-se scrie cu datul de 22 August n.: În 20 l. c. s'a pus peatra fundametală a zidului, ce va despărți pe Români de aici de ceialalți locuitori: sînțindu-se steagul Magyar olvasóköruului din Bicaz. La această sârbare împreună și cu banchet, Români nici invitați n'au fost, nici parte n'au luat, decât doi oficanți comunali. Înțeleg Români din Bicaz la ce-i întese-acum semnele timpului? Vom vedea! Deo-amdată notez numai, că Bicazul e comună mare cu peste 6500 locuitori români, avînd 4 preoți și un capelan, 4 învățători, notar, subprimar și mai mulți fruntași. Străini sînt la 200 în majoritate Jidani, apoi gendarmi, finanți, oficiali vamali, negustori și zileri. Toate veniturile din Bicaz s'au unit la lucrare comună! Ce veți face voi, Bicaz-enilor?

Cumtator.

Dunărea crește. În timpul din urmă, în urma multelor ploii apa Dunării a crescut foarte tare. Locuitorii din Budapesta sînt surprinși de serioase îngrîjiri nu cumva Dunărea se-și ese din alvie.

Anarhiști în Spania. În Spania anarhiștii se înmulțesc zilnic. Acum de curenț s'a descoperit o societate organizată de anarhiști. În birour lor, s'au găsit mai multe scripte pe baza cărora au fost arestate o mulțime de persoane. Poliția a luat aspre măsuri în contra anarhiștilor și a tuturor publicațiilor anarhiste.

Da' nu numai Negrii cad pradă acestei boale, ci chiar Europeanii cari trăesc pe acolo. Ca deosebire bolesc copiii și cei în vîrstă mai tinări. Boala stă într'o neînfrînată lăcomie de a mânca toată ziua pămînt. Și pentru cine a căzut odată jertfă acestei lăcomii, pentru acela numai este mîntuire: nici vorbele blînde, nici povățuirea, nici aspră pedepsire

Constantinopol, 25 August n. În cercurile guvernamentale se afirmă, că propunerile ambasadurilor pentru împăcarea Cretenșilor, despre care a chibzuit ieri consiliul de miniștri au fost primite aproape cu totul, ear' Poarta nu va cere decât unele modificări neînsemnate.

Hotel „Meltzer”. F. Szabo, pirotehnic din Cluj.
Neciulea cu soția, oficial de telegraf din Drăgășani.
K. Fried, neguțetor din Arad. I. Kenzel, capelan din
Bonyha. Tom, notar din Ruși.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrei Baltes**.
Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe
acțiuni: **V. H. Dressnandt**.

